

3000 m² natuur in de stad

De enige rechte lijnen in de tuin zijn die van de centraal gelegen vijver.

De binnentuin van het appartementencomplex De Fred in Amsterdam is een fraai voorbeeld van wat er zoal mogelijk is op het dak. Door een uitgekiend ontwerp is de daktuin het hele jaar door een aangename verblijfplaats voor de bewoners en omwonenden.

In de Frederik Roeskestraat, aan de Zuidas in Amsterdam, is onlangs het appartementencomplex De Fred gerealiseerd. Het bestaat uit drie gebouwen met verschillende typen koop- en huurappartementen. Gebouw A heeft elf woonlagen met in totaal 110 huurappartementen in de vrije sector. Daarachter komen de gebouwen B en C, die respectievelijk vijf en negen woonlagen hoog zijn. Dit zijn koopappartementen: twintig in gebouw B en 47 in gebouw C. De drie woonblokken liggen in een U-vorm rondom een prachtige binnentuin, met een vijver en een vlindertuin. Het betreft een semi-openbare daktuin met een oppervlakte van 3000 m², die aan de 'open' zijde van U wordt begrensd door fietsstallingen van zowel de bewoners als de leerlingen en het personeel van het aangrenzende Geert Grote College.

MENSELIJKE MAAT

De binnentuin, die is aangebracht op het dak van de parkeergarage, is door Roosendaal Landscaping bv uit Katwijk ontworpen volgens het zogeheten Triple B-concept. Het Triple B® concept bestaat uit drie pijlers: Biodiversiteit, Bodem & Water en Beleving & Bewustzijn. Kortweg gesteld zijn dit de uitgangspunten: **Biodiversiteit** ontstaat door variatie in de inrichting en diversiteit in soorten begroeiing. **Bodemleven en bodemstructuur** vormen de basis voor een goede ontwikkeling van beplantingen. **Bewustzijn** van de natuur om je heen is essentieel.

Concreet resulteerde dit in een gevarieerde tuin met verschillende thema's. De vormgeving is organisch en informeel en daarmee contrasteert de tuin met de strak vormgegeven gebouwen. De enige rechte lijnen in de tuin zijn die van de centraal gelegen vijver. Het is het eerste wat je ziet als je de tuin via de hoofdentree betreedt. Langs de vijver staan berken die een mooi diffuus licht geven over de vijver. Banken zijn verspreid geplaatst, zodat men rustig kan zitten om te recreëren of te werken.

De vlindertuin bevat glooiingen (die met behulp van EPS zijn gerealiseerd), pergola's en veel bloeiende planten. Dirk Roosendaal van Roosendaal Landscaping vertelt dat dit ervoor zorgt dat de tuin wordt teruggebracht tot de 'menseelijke maat'. "Door de zichtlijnen te onderbreken en de groene setting verdwijnt het gevoel dat men op een groot oppervlak onder een aantal hoge gebouwen staat. De barrières zorgen juist voor een intieme beleving en een groter bewustzijn

In de tuin is gevarieerde beplanting aangebracht.

De vijver tijdens de uitvoeringsfase.

van wat er in de natuur gebeurt. Er is meer te beleven als je zicht wordt beperkt! Dit maakt van de tuin een aangename verblijfplaats voor de bewoners, het is immers een gemeenschappelijke tuin, waarbij een evenwicht moet worden bereikt tussen gezamenlijkheid en privacy."

De beplanting is zodanig uitgekozen dat de daktuin in elk jaargetijde een fraaie uitstraling heeft. In het najaar en de winter zijn de grassen op hun mooist, in het voorjaar en de zomer staat de tuin vol prachtig bloeiende planten. Op het opgaande werk is eveneens begroeiing aangebracht in de vorm van klimplanten.

SAMENWERKING

Het betreft een nieuwbouwproject, dus er kon vooraf rekening gehouden worden met het gewicht van de tuin. De ondergrond bestaat uit beton onder afschot, die waterdicht is gemaakt door Kimmenade Nederland bv. Het betreft een vloeibare bitumineuze dakbedekking, die daardoor een hoge mate van zekerheid levert. Hier overheen is een beschermdoek aangebracht, waarop het drainagesysteem is gelegd. Het substraat heeft een minimale dikte van 20 cm vanaf de dorpel, maar kan plaatselijk oplopen tot zo'n 80 cm. Zoals gezegd zijn de glooiingen, om het gewicht te beperken, mede gerealiseerd met behulp van EPS blokken. Op het substraat is de beplanting aangebracht, als ook de klinkers, de keerelementen, de vijver, de pergola's, etc. Alle werkzaamheden bovenop de waterdichte laag zijn uitgevoerd door Roosendaal Landscaping bv. De ventilatiegaten van de parkeergarage zijn in de grote banken verwerkt. Onder de banken zijn daartoe roosters geplaatst.

Roosendaal: "Er is nog nagedacht over de mogelijkheid om het hemelwater af te vangen en te hergebruiken voor de irrigatie van de tuin. Daar hebben we van afgezien omdat bij een dergelijke tuin de kwaliteit van het water niet in de hand is te houden. Mensen kunnen in de tuin barbecueën, olie morsen of schoonmaakmiddelen gebruiken. Het resultaat weegt in zo'n geval niet op tegen de investering. Het hemelwater wordt daarom via het drainagesysteem en de onderlaag op afschot op de traditionele manier (vertraagd) afgevoerd naar de hemelwaterafvoer en het riool."

Het leeuwendeel van de werkzaamheden is na de lange vorstperiode in de winter van 2017 uitgevoerd. Door die vorstperiode kwam de planning in de knel en moesten de werkzaamheden in een relatief korte tijd (drie maanden) worden afgerond, zodat de appartementen op tijd in de verkoop konden worden gedaan. Roosendaal vertelt dat daarom goed met de overige partners moest worden overlegd en dat in deze samenwerking een flexibele houding onontbeerlijk is geweest. "Je moet elkaar ook wat gunnen in ruimte en tijd," zegt hij hierover. "Als de ene partij om wat voor reden dan ook vertraging oploopt, kun je beter kijken hoe dit valt oplossen, dan op je strepen te gaan staan."

Het project is uiteindelijk binnen de planning opgeleverd. De uiteindelijke afronding vond uiteindelijk dit jaar plaats, het betrof de puntjes op de i. Zodoende kan het project meedingen naar de titel Dak van het Jaar 2018. "Met een dergelijke daktuin is het ook verstandig om even te bezien hoe de beplanting zich ontwikkelt," voegt Roosendaal toe. Het dak ligt er momenteel prachtig bij en is dan ook echt een uithangbordje voor de dakenbranche. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl

De ventilatiegaten van de parkeergarage zijn in de grote banken verwerkt. Onder de banken zijn daartoe roosters geplaatst.

Door de zichtlijnen te onderbreken verdwijnt het gevoel dat men op een groot oppervlak onder een aantal hoge gebouwen staat.

DAKTUIN DE FRED, AMSTERDAM

• OPDRACHTGEVER:	PROVAST, DEN HAAG
• ARCHITECT:	DAM & PARTNERS, AMSTERDAM
• AANNEMER:	HBB GROEP, HEEMSTEDEN
• DAKBEDEKKING:	KIMMENADE NEDERLAND, HELMOND
• DAKTUIN (ONTWERP EN UITVOERING):	ROSENDAAL LANDSCAPING, KATWIJK